

Dosarul nr. 3rh-2/22
2-12058823-01-3rh-11012022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Vascan)
Curtea Supremă de Justiție (Sv. Filincova, Sv. Novac, T. Vieru, G. Stratulat, Iu. Cimpoi)

ÎNCHEIERE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând cererea de revizuire depusă de către Agentul guvernamental, Oleg Rotari,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Erhan împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea de a-i atribui un lot de teren, împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție,

constată:

La 13 martie 2012 Gheorghe Erhan a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului Consiliului municipal Chișinău nr. 01/109-137 din 16 ianuarie 2012, obligarea Consiliului municipal Chișinău de a-l include pe Gheorghe Erhan în rândul familiilor nou formate, pentru atribuirea unui lot de teren din intravilanul mun. Chișinău, pentru construirea casei de locuit individuale, în conformitate cu art. 11 din Codul funciar și atribuirea unui lot de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construirea casei de locuit individuale, în conformitate cu art. 11 din Codul funciar (f.d.3)

Fiind investită cu judecarea acțiunii în fond, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 27 aprilie 2012 a admis acțiunea lui Gheorghe Erhan, a declarat ilegal refuzul Consiliului municipal Chișinău privind atribuirea lui Gheorghe Erhan a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construirea casei de locuit, în

conformitate cu art. 11 din Codul funciar și s-a obligat Consiliul municipal Chișinău să atribuie lui Gheorghe Erhan și familiei sale un sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construirea casei de locuit, în conformitate cu art. 11 din Codul funciar (f.d.35-39)

La data de 26 iulie 2012, Consiliul municipal Chișinău a depus recurs împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârii recurate și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 42-44).

Prin decizia din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău. S-a casat hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea lui Gheorghe Erhan împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 51-55).

La data de 05 martie 2013 Gheorghe Erhan a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei recurate cu rejudecarea cauzei în recurs și respingerea recursului Consiliului municipal Chișinău ca fiind tardiv (f.d.58-60).

Prin încheierea din 03 iulie 2013 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Gheorghe Erhan împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție (f.d.78-83).

La 11 ianuarie 2022, Agentul guvernamental, Oleg Rotari, a depus prin poșta electronică la Curtea Supremă de Justiție cerere de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă (f.d. 90-98).

În motivarea cererii de revizuire Agentul guvernamental a indicat că, la 31 mai 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Erhan v. Republica Moldova (nr.14909/13) și a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate și a circumstanțelor de fapt, rezumate de către Grefa Curții. De asemenea, Curtea a propus Guvernului Republicii Moldova să ia în considerare eventualitatea încheierii unui acord de soluționare amiabilă a prezentei cauze.

Agentul guvernamental a menționat că soluționarea amiabilă a prezentei cauze o consideră judicioasă, iar înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru a remedia pretinsa încălcare a drepturilor lui Gheorghe Erhan în baza articolului 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului.

Agentul guvernamental a invocat că, în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, Gheorghe Erhan pretinde că admiterea unui recurs tardiv de către Curtea Supremă de Justiție, în absența unei motivări a acestui aspect într-un mod diligent și suficient și casarea unei decizii devenite irevocabile, i-ar fi încălcat drepturile garantate de articolul 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului.

Agentul guvernamental, Oleg Rotari a specificat că circumstanțele prezentei cauze nu se deosebesc de multitudinea cauzelor deja examinate de către CtEDO împotriva Republicii Moldova, unde s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin admiterea de acțiuni, apeluri sau recursuri tardive.

În susținerea celor invocate, Agentul guvernamental a indicat că în circumstanțele prezentei cauze, prin prisma art. 30 alin (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, în vigoare la acel moment, recursul urma a fi declarat în termen de 15 zile de la data pronunțării sau comunicării hotărârii integrale, fapt indicat expres în hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

În acest context, Agentul guvernamental a subliniat faptul că, participanții la litigiu nu au contestat existența și autenticitatea scrisorii, înregistrate la 05 iulie 2012, sub nr. 08-4069, atât în Registrul cancelariei Primăriei municipiului Chișinău, cât și în Registrul electronic al acesteia, prin care Curtea de Apel Chișinău informase Consiliul municipal Chișinău despre emiterea hotărârii din 27 aprilie 2012, anexând și hotărârea motivată la scrisoarea respectivă. Însă, Consiliul municipal Chișinău a depus cerere de recurs la 26 iulie 2012, depășind termenul legal de declarare a recursului, fără a solicita repunerea în termen.

Agentul guvernamental a menționat că, prin decizia din 05 decembrie 2012 Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de recurs depusă de către Consiliul municipal Chișinău, fără a se pronunța referitor la tardivitatea acesteia, și respectiv a casat hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, devenită irevocabilă prin neatacare în termenul legal. Mai mult, actele cauzei nu conțin probe, care ar demonstra faptul că reclamantul Gheorghe Erhan a recepționat scrisoarea Curții Supreme de Justiție privind înștiințarea participanților despre data ședinței de judecată, cu invitația de a prezenta referință. Astfel, Gheorghe Erhan a fost lipsit de posibilitatea de a invoca în fața instanței de recurs tardivitatea cererii de recurs depuse de către Consiliul municipal Chișinău.

Agentul guvernamental a invocat că, o remediere a încălcării drepturilor reclamantului Gheorghe Erhan în prezenta cauză ar fi posibilă prin înlăturarea erorilor admise de către Curtea Supremă de Justiție, inclusiv prin admiterea prezentei cereri de revizuire, casarea deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și respingerea recursului Consiliului municipal Chișinău, ca fiind tardiv.

Agentul guvernamental Oleg Rotari a menționat că, pierderea statutului de victimă a unui reclamant în fața CtEDO nu este suficientă doar prin redresarea dreptului încălcat, ci și prin compensarea unui eventual prejudiciu moral. Prin urmare, este necesară acordarea lui Gheorghe Erhan a unei despăgubiri pentru prejudiciul moral în cuantum de 1500 de euro.

De asemenea, Agentul guvernamental a remarcat că în conformitate cu jurisprudența sa cu privire la aplicarea articolului 41 din CEDO, Curtea Europeană a Drepturilor Omului acordă despăgubiri și pentru costurile și cheltuielile de reprezentare în fața sa. Acest fapt, de asemenea, trebuie luat în considerare de către instanța de revizuire în prezenta cauză, deoarece un eventual refuz de a acorda despăgubiri în acest sens ar putea determina CtEDO să o facă în cadrul unei proceduri contencioase. Din aceste considerente, ar fi rezonabil ca instanța de revizuire să acorde lui Gheorghe Erhan suma de 500 de euro, cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare în fața CtEDO.

Prin urmare, Agentul guvernamental a solicitat admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării dreptului reclamantului la un proces echitabil, garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, casarea deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, rejudecarea prezentei cauze în ordine de recurs și

respingerea cererii de recurs depuse de către Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind tardivă, menținerea hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău; acordarea satisfacției echitabile pentru încălcarea constatată, prin aplicarea directă a articolului 41 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale într-un cuantum proporțional cu cel acordat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral, precum și pentru costuri și cheltuieli de reprezentare, din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, sume care vor fi convertite, după necesitate, în lei moldovenești la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului și dispunerea executării imediate a deciziei cu privire la acordarea satisfacției echitabile, prin eliberarea titlului executoriu de către Curtea Supremă de Justiție.

La data de 17 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Gheorghe Erhan și Consiliului municipal Chișinău cererea de revizuire depusă de către Agentul guvernamental împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței asupra acesteia. Deși, potrivit avizului de recepție DS8005853318AS (f.d.177) Consiliul municipal Chișinău a recepționat la 19 ianuarie 2022 copia cererii de revizuire și potrivit avizului de recepție DS8005853320AS (f.d.178) Gheorghe Erhan a recepționat la 21 ianuarie 2022 copia cererii de revizuire, aceștia nu și-au valorificat dreptul lor procedural și nu au depus referințe.

Studiind actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

Având în vedere că Codul administrativ nu reglementează instituția revizuirii unei hotărâri judecătorești irevocabile, cererea de revizuire depusă de către Agentul guvernamental, Oleg Rotari, urmează a fi examinată în conformitate cu prevederile Capitolului XXXIX din Codul de procedură civilă.

Conform art. 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Prin prisma art. 448 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului. Cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

În corespundere cu art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă

instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) și alin. (6) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii. În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

Articolul 451 din Codul de procedură civilă stipulează la alin. (1) și (2) că, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă. Cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art. 448.

În temeiul art. 447 lit. c) din Codul de procedură civilă, sunt în drept să depună cerere de revizuire: Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit. a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).

Articolul 449 din Codul de procedură civilă prevede la lit. g) că, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Iar, art. 450 lit. e) din Codul de procedură civilă statuează că, cererea de revizuire se depune în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. g).

Totodată, conform art. 5 alin. (4) lit. b) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, în domeniul asigurării implementării la nivel național a Convenției, Agentul guvernamental în cazurile prevăzute de lege, intervine sau participă în procedurile naționale sau solicită redeschiderea acestora.

Conform art. 11 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, soluționarea amiabilă a unei cauze aflate pe rolul Curții Europene poate fi inițiată doar după o notificare oficială parvenită din partea Curții Europene și poate fi derulată concomitent cu procedura prevăzută la art. 10, care se aplică în modul corespunzător. În condițiile alin. (1), Agentul guvernamental, din oficiu, la solicitarea reclamantului sau a reprezentantului acestuia, este în drept să negocieze soluționarea amiabilă a oricărei cauze aflate pe rolul Curții Europene.

În prezenta cauză, Agentul guvernamental a menționat despre faptul că, la 31 mai 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Erhan v. Republica Moldova (nr.14909/13), prin care reclamantul s-a plâns despre încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție, și anume că a fost examinat recursul tardiv depus de Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, prin ce a fost încălcat și principiul securității juridice.

Respectiv, Agentul guvernamental a inițiat procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze, depunând în baza art. 11 și 12 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015 cerere de revizuire, invocând temeiul prevăzut la art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

Verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate de Agentul guvernamental, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, este justificată reexaminarea cauzei, or, în viziunea instanței de revizuire sunt prezente circumstanțe ce vizează încălcarea dreptului reclamantului Gheorghe Erhan la un proces echitabil, în special, prin admiterea unei cereri de recurs depuse cu încălcarea termenului prevăzut de legislația națională, garantat de articolul 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, încălcare care constituie un viciu fundamental comis de instanța de recurs la pronunțarea hotărârii în cauză.

Pentru aceasta, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, care reglementează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Prin urmare, Curtea reiterează faptul că dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care enunță preeminența principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că o soluție definitivă al oricărui litigiu nu trebuie rediscutată (pct. 61 cauza *Brumărescu c. României CEDO*).

Curtea Europeană în jurisprudența sa a notat principiul, conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, iar respectarea dreptului la un proces echitabil cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

În jurisprudența Curții, dreptul de acces la un tribunal presupune și respectarea principiului securității raporturilor juridice, considerat ca fiind unul dintre aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului, care cere ca atunci când instanțele judecătorești dau unei chestiuni o apreciere definitivă, devenită irevocabilă, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. România*, [MC] nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII; *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005). Or, principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de principiul lucrului judecat (*res judicata*).

În contextul jurisprudenței Curții, se menționează că securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere, ca nici o parte să nu aibă

dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, pe motivul unor circumstanțe esențiale și convingătoare (a se vedea cauzele Roșca, citată mai sus, parag. 25 sau „Oferta - Plus” S.R.L.).

De altfel, Colegiul notează că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat deciziile de redeschidere a unui proces trebuie să fie conforme cu prevederile naționale pertinente și că utilizarea abuzivă a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției. Principiul securității raporturilor juridice și preeminența dreptului impune instanțele judecătorești să fie vigilente în acest sens (a se vedea Eugenia și Doina Duca v. Republica Moldova, nr. 75/07, § 33, 3 martie 2009), să aplice procedura de revizuire în mod compatibil cu Articolul 6 din Convenție, permițând totodată asigurarea respectării principiului securității raporturilor juridice (a se vedea în acest sens Waite și Kennedy v. Germania [MC], nr. 26083/94, § 54, CEDO 1999-1).

Instanța de revizuire reține că CtEDO anterior a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin admiterea de acțiuni, apeluri sau recursuri tardive în mai multe cauze împotriva Republicii Moldova (Popov v. Republica Moldova (nr. 2), nr. 19960/04, 06 decembrie 2005; Istrate v. Republica Moldova, nr. 53773/00, 13 iunie 2006; Carpov v. Republica Moldova, nr. 6338/11, 12 februarie 2019; Colesnic v. Republica Moldova, nr. 18081/07, 05 martie 2019; Construct Confort S.R.L. v. Republica Moldova, nr. 16974/15, 28 mai 2019; Virprod-Lux S.R.L. v. Republica Moldova, nr. 5067/08, 18 iunie 2019; Bodiu v. Republica Moldova, nr. 7516/10, 18 iunie 2019; Fabrica de Zahăr din Ghindești SA v. Republica Moldova, nr. 54813/08, 03 decembrie 2019; Pojoga v. Republica Moldova, nr. 39635/08, 19 mai 2020; Furtună v. Republica Moldova, nr. 72636/13, 23 iunie 2020).

În circumstanțele prezentei cauze, prin prisma art. 30 alin (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, în vigoare la momentul depunerii cererii de recurs, recursul urma să fie declarat de către Consiliul municipal Chișinău în termen de 15 zile de la data pronunțării sau comunicării hotărârii integrale. Însă, deși Consiliul municipal Chișinău a recepționat hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău la 05 iulie 2012, fapt înregistrat în Registrul cancelariei Primăriei municipiului Chișinău (f.d.64), Consiliul municipal Chișinău a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău la 26 iulie 2012 (f.d.42), depășind termenul legal de declarare a recursului, fără să solicite repunerea în termen a recursului.

Ulterior, prin decizia din 05 decembrie 2012, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de recurs depusă de către Consiliul municipal Chișinău, fără să se pronunțe referitor la tardivitatea acesteia și fără să invoce temeiul, care a stat la baza repunerii în termenul de declarare a recursului, casând hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, emisă în favoarea reclamantului Gheorghe Erhan și devenită irevocabilă prin neatacare în termenul legal.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că CtEDO a reiterat cu titlu de principiu general că art. 6 § 1 din Convenție obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile, inclusiv în cazul admiterii unei cereri depuse tardiv. Sarcina Curții în acest context este să stabilească, dacă o asemenea procedură a fost aplicată într-un mod compatibil cu art. 6 din Convenție, inclusiv cu principiul securității raporturilor juridice. În același timp, Curtea trebuie să țină cont că responsabilitatea de a interpreta prevederile legislației interne le revine, în primul rând, instanțelor judecătorești naționale.

Curtea a notat că prin neprezentarea motivelor pentru repunerea în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele naționale încalcă dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

În consecință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că prin decizia din 05 decembrie 2012, Curtea Supremă de Justiție admițând cererea de recurs depusă de către Consiliul municipal Chișinău, fără a se pronunța referitor la tardivitatea acesteia și fără a invoca temeiul care a stat la baza repunerii în termenul de declarare a recursului, a admis încălcarea articolului 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Așadar, adoptarea unei soluții noi de respingere a acțiunii reclamantului Gheorghe Erhan împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea de a-i atribui un lot de teren, de către instanța de recurs, prin admiterea unui recurs tardiv și casarea unei decizii devenite irevocabile prin neatacare în favoarea acestuia, în lipsa unor răspunsuri clare și exhaustive și o motivare insuficientă, instanța de recurs a admis încălcarea dispoziției art. 6 § 1 din Convenție.

Instanța de recurs nu a oferit reclamantului Gheorghe Erhan garanțiile procedurale necesare pentru a-și valorifica dreptul său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, fapt ce a determinat reclamantul să suporte o povară excesivă, fiind încălcat dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Circumstanțele descrise, precum și faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, impun admiterea cererii de revizuire și casarea deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei pentru reexaminarea recursului declarat de Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău. Or, atunci când se constată că un reclamant nu a avut parte de un proces echitabil în instanțele naționale, redeschiderea procedurii de recurs cu respectarea cerințelor prevăzute de articolul 6 § 1 din Convenție este obligatorie pentru înlăturarea consecințelor încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Referitor la solicitarea Agentului guvernamental de a acorda lui Gheorghe Erhan o satisfacție echitabilă pentru încălcarea constatată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, în baza articolului 41 din Convenție, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite

decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

Satisfacția echitabilă poate fi acordată, dacă dreptul intern nu permite, sau permite doar în mod imperfect, prin repunerea lucrurilor în situația anterioară, înlăturarea consecințelor măsurii incriminate.

Mecanismul de control instituit prin Convenție are un caracter subsidiar, ceea ce presupune, conform articolului 1 din Convenție, că drepturile și libertățile garantate de Convenție să fie protejate mai întâi prin dreptul intern și aplicate de autoritățile naționale.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată existența unui prejudiciu moral suferit de către reclamantul Gheorghe Erhan, prin faptul judecării cauzei acestuia în ordine de recurs prin admiterea unui recurs tardiv, fără ca instanța de recurs să motiveze ce a stat la baza repunerii în termenul de declarare a recursului, fiind astfel casată hotărârea din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, emisă în favoarea reclamantului Gheorghe Erhan și devenită irevocabilă prin neatacare în termenul legal, respectiv a fost admisă încălcarea articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prin urmare, fiind constatată existența unei încălcări a drepturilor reclamantului Gheorghe Erhan, statul are obligația pozitivă din perspectiva Convenției de a stopa această încălcare și de a înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât e posibil, situația anterioară prin repararea prejudiciului sub formă pecuniară.

Or, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că o hotărâre în care se constată o violare, impune statului pârât o obligație legală de a pune capăt violării și a repara consecințele acesteia în așa mod, încât să restabilească pe cât e posibil situația existentă înainte de violare (a se vedea *Former King of Greece and Others v. Greece [GC]*, nr. 25701/94, § 72). În această cauză, reparația trebuie să aibă scopul de a repune reclamantul în situația în care el s-ar fi aflat dacă violarea nu ar fi avut loc.

Astfel, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, cât și în măsura în care i-a afectat situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Totodată, instanța de revizuire menționează că repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, poate fi efectuat în primul rând prin casarea acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare.

Respectiv, ținând cont de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze cu încălcări similare, de cuantumul despăgubirilor acordat în spețe similare naționale (*Popov v. Republica Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, 6 decembrie 2005; *Istrate v. Republica Moldova*, nr. 53773/00, 13 iunie 2006; *Carpov v. Republica Moldova*, nr. 6338/11, 12 februarie 2019; *Colesnic v. Republica Moldova*, nr. 18081/07, 5 martie 2019; *Construct Confort S.R.L. v. Republica Moldova*, nr. 16974/15, 28 mai 2019; *Virprod-Lux S.R.L. v. Republica Moldova*, nr. 5067/08, 18 iunie 2019; *Bodiu v. Republica Moldova*, nr. 7516/10, 18 iunie 2019; *Fabrica de Zahăr din Ghindești SA v. Republica Moldova*, nr. 54813/08, 3 decembrie 2019; *Pojoga v. Republica Moldova*, nr. 39635/08, 19 mai 2020; *Furtună v. Republica Moldova*, nr. 72636/13, 23 iunie

2020), precum și de efectul acestor încălcări asupra reclamantului, instanța de revizuire consideră că o compensație suficientă nu poate fi echilibrată doar prin simpla constatare a faptelor descrise. Astfel, suma de 1500 de euro, solicitată de Agentul guvernamental, reprezintă o satisfacție echitabilă pentru încălcarea constatată, cu titlu de prejudiciu moral.

De asemenea, instanța de revizuire indică că, în conformitate cu jurisprudența constantă cu privire la aplicarea articolului 41 din CEDO, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului acordă despăgubiri și pentru costurile și cheltuielile de reprezentare în fața acesteia. Din aceste considerente, ținând cont de constatările CtEDO în cauza Stratan și Tcaci v. Republica Moldova ((dec.) nr. 12744/15, 6 iunie 2019), la această etapă a desfășurării procedurilor, instanța de revizuire consideră rezonabil să admită pretenția Agentului guvernamental privind acordarea reclamantului Gheorghe Erhan a sumei de 500 de euro, cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare în fața CtEDO.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire în limitele revendicărilor formulate de Agentul guvernamental, a constata încălcarea dreptului lui Gheorghe Erhan, garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a casa decizia din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și a reține prezenta cauză în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, cu acordarea unei satisfacții echitabile în beneficiul reclamantului Gheorghe Erhan pentru încălcarea constatată, prin aplicarea directă a articolului 41 din Convenție, în cuantum de 1500 de euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și a sumei de 500 de euro, cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 195 și art. 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari.

Se constată încălcarea dreptului lui Gheorghe Erhan garantat de articolul 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Se casează decizia din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Erhan împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea de a-i atribui un lot de teren.

Se reține prezenta cauză de contencios administrativ în procedura Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea recursului declarat de Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 27 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Se încasează din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în

beneficiul lui Gheorghe Erhan suma de 1500 (una mie cinci sute) de euro, convertită în lei moldovenești, la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 500 (cinci sute) de euro, convertită în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Aliona Miron

Nina Vascan